

G A Z E T A

WIELKIEGO XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

Nro. 62.

w Sobotę dnia 5. Sierpnia Roku 1815.

O B W I E S C Z E N I E.

Wydany w sprawie Jerzego Krzysztofa Ziegler w Bydgoszy przeciwko Ur. Janowi Bogumiłowi Bonus, jako Kuratorowi zsikiego Samuela Godfryda Zieglera w Toruniu, przez Królewski W. Xiążęcy Trybunał Cywilny pierwszy Instancyi Departamentu Bydgoskiego w dniu 26. Czerwca 1815 roku wyrok treści następującej:

że w skutek art. 112. Kodexu Cywilnego IPanu Jerzemu Krzysztofowi Zieglerowi powodowi zarządzenie tymczasowa dobrami, przez Samuela Godfryda Zieglera opuszczonemi za kaucyą w ilości złt. pol. 6000. przez tegoż wystawić się mającą, oddane byćd ma, że do sporządzenia inwentarza majątku temuż Jerzemu Krzysztofowi Zieglerowi, teraz oddać się mającego, Notaryusza, Ur. Sartoryusza, przeznacza, i że w celu dopełnienia art. 116. Kodexu Cywilnego Sądowi Pokoju Pow. au Toruńskiego Wydziału II. śledzenie pobytu Samuela Godfryda Zieglera ninieyszym poleca, —

w dopełnieniu art. 118. Kodexu Cywilnego do publiczney, ninieyszym podaję wiadomości.
w Poznaniu dnia 26. Lipca 1815.

Królewsko-Pruski Naczelný Prezes Wielkiego Xięstwa Poznańskiego,
Zerboni di Sposetti.

O B W I E S C Z E N I E.

Handel i związki tego rodzaju w ogólnosci, a mianowicie z ościennemi państwami, wymagają dla swego wzrostu największej, ile można, swobody. A gdy istotną jest zasadą szcudrobliwego rządu, uprzętać wszelkie zawady, iakieby się opierać mogły wolney komunikacyi, podaję przeto do publiczney wiadomości:

- a) iż wszelkie towary fabryczne i rękodzielnicane, robione w Państwach Królewsko-Pruskich, wolne od wszelkich opłat z Wielkiego Xięstwa Poznańskiego do Królestwa Polskiego wychodzić, lub przez Wielkie Xięstwo do Polski przechodzić mogą,
- b) i że Urzędy Celne Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, znajdujące się od strony dawnych prowincyi Pruskich wkrótce zostaną zniesione, a zatem handel niebędzie nadal przez nie utrudnianym.

Zaleca się oraz ninieyszym urzędem Celnym i Konsumcyjno-Roborowym, ażeby ściśle do tego stosując się, wszelkiemi starały się sposoby ułatwiać w tym względzie przedsięwzięcia trudniące się handlem Publiczności.

Poznań dnia 29. Lipca 1815.

Królewsko-Pruski Naczelný Prezes Wielkiego Xięstwa Poznańskiego,
Zerboni di Sposetti.

Z Poznania dnia 4. Sierpnia.

Wczorajsza uroczystość wypełnienia przysięgi hołdowej N. Królowi Pruskiemu, W. Xiążęciu Poznańskiemu, Panu Naszemu Naymiłościwzemu, obchodzona tu była z naywiększą wspaniałością. Staraniem naszym będzie, wystawić w przyszłej gazecie wierny iey obraz z opisem wszystkich odbywających się z tego powodu festynów.

Z Drezna dnia 26. Lipca.

Dnia 23. t. m. z powodu dalszych pomyślnych powodzeń oręża mocarstw sprzymierzonych i powrotu Króla Francuzkiego do Paryża, odśpiewano hymn: Te Deum po wszystkich kościołach tutejszey stolicy wśród wystrzałów armatnych i karabinowych, tudzież bicia we wszystkie dzwony.

Od Menu dnia 26. Lipca.

Przybyły w tej chwili do Frankfortu goniec przywiózł wiadomość, iż w dniu 21. m. b. wypowiedziany został rozeym woysku Francuzkiemu za rzeką *Loire*, i że jeżeli się niepoddą bezwarunkowo, naówczas rozpoczną się kroki nieprzyjacielskie dnia 1. Sierpnia.

W *Wetzlar* spodziewani byli Kommissarze Pruscy dla objęcia posiadłości.

Wypis listu z główney kwatery *St. Cloud* dnia 22. Lipca.

Od zaięcia *Paryża* niezaszły żadne dalsze kroki w działaniach wojennych. Część woyska naszego poszła za woyskiem *Davoust*, dla wskazania iey stanowiska po za rzeką *Loire* stósownie do kapitulacyi. *Orlean* osadzony jest woyskiem Pruskiem. Most oddziela nas od Francuzów. Zdawało się, iak gdyby *Davoust* chciał się poddać z woyskiem *Ludwikowi XVIII.* Lecz od dni kilku inaczej słyhać, i z tego powodu ruszy może ztąd za dwa dni główna kwatera Xięcia *Bli-*

chera i uda się do *Chartres* (na drodze do *Orleanu*.)

Dnia 11. t. m., w dzień po przybyciu sprzymierzonych Monarchów do *Paryża*, wydał N. Król do P. M. Xięcia *Blichera Wahlstadt* naylaskawszą ustawę gabinetową, ażeby następujące awanse i nagrody przez rozkaz dzienny woysku ogłosił.

„Generała Porucznika Hrabiego *Gneisenau* mianuje N. Król Generałem piechoty, a Generała Majora *Pirch* Generałem Porucznikiem. Generałowi piechoty Hrabieciu *Bülow* nadaie Król Jmć szefostwo pułku 15go piechoty; pułk ten, podobnie iak inne pułki mające Szefów, nosić będzie nazwisko tego Generała obok swego dawniejszego nazwiska. Generałowi Porucznikowi Baronowi *Thielemann*, za rozmaite potyczki, w których dowodził 3cim korpusem, udziela N. Król żelazny krzyż drugiego i pierwszego rzędu; Generałowi P. *Ziethen* order wielkiego orła Czarnego, a Generałowi Majorowi *Müßling* i *Grollmann* order Czerwonego orła trzeciej klasy. Majora Hrabiego *Nostitz*, którego osobistej staranności winien Król i oyczyna ocalenie swego pierwszego wodza, pośiwa N. Pan na stopień Podpułkownika, a Rotmistrzów Hrabiego *Blichera* z *Wahlstadt* i *Fröhlich* na Majorów.“

Dnia 12. zaszczylił Król Jmć odwiedzinami swego szanownego Wodza, który po tak przykrych trudach od wyruszenia z *Namur* aż do kapitulacyi *Paryża* używa ciągle czerstwego zdrowia, przy wesołym i swobodnym umyśle, i lepiej mu służy świeże powietrze *St. Cloud*, a niżeli ścisnione *Paryża*.

Z Amsterdamu dnia 25. Lipca.

Według prywatnych listów z *Paryża*, iuż tam zadecydowano, iż *Alzacya* i *Lotaryngia* odłączone zostaną od *Francyi*.

Od górnego Renu d. 26. Lipca.

Na Departament górnego *Renu* nałożono 4 miliony podatku wojennego, który do końca

b. m. uiszczonym bydz musi. — Głoszą, iż w *Mühlhausen* zdjęto z wieży białą chorągiew z oznaymieniem, iż w swoim czasie przepisana będzie miastu chorągiew. — Odwołała wiadomość, iakoby między P. M. P. *Vacquant* a Generałem *Rapp* stało zawieszenie broni. — Dnia 18. t. m. odjechał Xiążę *Holstein-Eutin* (*Gustaw Adolf*) z *Szafhuzy* do *Włoch*. — Twierdza *Landau* już się miała poddać woyskom sprzymierzonym. — Twierdza *Huninga* przestała strzelać. Jeden Oficer od tameczney osady wyjechał wczoray pod Austryacką eskortą do *Paryża*, z kąd spodziewany powrotem na dzień 23. t. m., po czém twierdza wydaną zostanie.

Dnia 16. Lipca, wieczorem o godzinie 10., spaliła się część obozu Szwajcarskiego pod *Valeyres*, nie wiadomo z iakiey przyczyny. Spaliło się siedm koni pociągowych i mnóstwo sprzętów.

Dnia 8. t. m. sześć batalionów Szwajcarskich z brygady *Szmila* niechciały ruszyć w pochód i stawily się hardo swoim starszym. Cała brygada została zwinięta; żołnierze mają bydz pomiędzy inne pułki rozdzieleni, a winowayce naysurowiey ukarani. Z powodu tego haniebnego postępku woyska Szwajcarskiego wydał Generał *Bachmann* na dniu 15. ostry rozkaz dzienny.

Z Paryża dnia 22. Lipca.

NN. Cesarze Austryacki, Rossyiski i Król Pruski, Xiążę *Monsieur*, brat Króla, w towarzystwie Xiążąt *Szwarcenberga*, *Lichtensteina*, *Blichera*, *Wrede*, Xięcia *Wellingtona* i liczne go sztabu, odbyli wczoray popis gwardyi Cesarza Austryackiego.

Słychać, że członki rodziny *Bonapartego* rozestani bydz mają następującym sposobem do rozmaitych państw Europejskich, i tamże zostawać pod dozorem: *Jozef* do *Rossyi*, *Hieronim* do *Prus*, *Lucyan* do *Anglii*, *Ludwik* do *Austrii*, *Pani Hortenzya* do *Szwajcaryi*, a *Pani Bonaparte* z wielebny

braciszkiem Kardynałem *Fesch*, do *Rzymu*, dokąd dway ostatni już odiechali.

Hetman *Kozaków*, *Hrabia Płatow*, miał onegdaj audyencyą u Króla.

Wyglądaia lada dzień nowey deklaracyi ze strony mocarstw sprzymierzonych.

Przybył tu Sir *Sidney Smith*.

Także W. Xiążęta *Michał* i *Mikołay* otrzymali od Króla order S. Ducha.

Generał *Reille*, przysłany tu z poleceniami woyska po za *Loire*, wyprosił sobie dla zastony iednego Oficera Pruskiego z *Orleanu*. Generał *Muffling* pozwolił mu bawić w swoim hotelu pod dozorem iednego Oficera, i to było powodem do pogłoski, że Generał *Reille* aresztowany.

Także portret *Murata* wyrzucony ze sali Marszałków.

Słychać, że *Carnot*, *Regnaud de St. Jean d'Angely*, *Thibeaudeau* i inni główni *Napoleońcy* zaproszeni zostali, ażeby korzystając z piękney pory czasu, przeiechali się do *Szwajcaryi*.

Osoby noszące order *Lilii*, często teraz są wystawione na przekasy Bonapartystów.

Rozpuszczono gromady konfederatów *Parzyckich*.

Od 18. m. b. naradzali się kilkakrotnie Xiążęta *Metternich*, *Hardenberg*, Generał *Hrabia Gneisenau*, Lord *Castlereagh* i *Hrabia Nesselrode* nad położeniem *Francyi*.

Z Londynu dnia 21. Lipca.

Cały *Londyn* znayduje się w nayżywszych radości uniesieniach, z powodu nadeszłej ważney wiadomości, iż *Bonaparte* zostaje w mocy Anglików. Marzyło się już oddawna temu burzycielowi świata, iż kiedyś przybędzie w tryumfie zwycięzcy do *Anglii*, ażeby ią także uiarzmił, tym czasem przybył tamże iako osoba partykularna i iako więzien stanu.

Nadzwyczajne gazety tuteysze ogłosiły dziś co następuje:

Maior *Baron Schöll*, Adiutant JO. Xięcia

Szwarcenberga, przybył w tej chwili do tutejszego Sprawującego interessa Cesarza Austriackiego, z urzędową wiadomością: „iż *Bonaparte* sam się poddał i znajduje się ze swoją kłwakatą na okręcie Angielskim.“

Poddanie się *Bonapartego* domierzyło skutków zwycięstwa pod *la Belle Alliance* odniesionego.

Pomiędzy osobami, które *Monitor* wylicza jako główne sprężyny układów *Bonapartego*, trzeba było, zdaniem naszych Dzienników, umieścić także następujące: *Fouché*, *Soult*, *Cambaceres*, *Davoust*, *Augereau* i *Gaeta*.

Monitor Paryżki zda się napomykać, iakoby *Bonaparte* został poimany w skutek środków, przedsięwziętych od rządu Francuzkiego. Stémwszystkiem nie tak się rzeczy mają. Gdyby takie przedsięwzięto środki, tedy musiałby *Bonaparte* być poimany i do Paryża odesłany. Lecz *Bonaparte* siedział spokojnie w *Rocheport*. Były tymczasowy rząd Francuzki, pod przewodnictwem *Fouchégo*, kazał mu wydać dwie fregaty, ażeby na nich uszedł, a teraz *Fouché* donosi Lordowi *Castlereagh*, iż *Bonaparte* poddał się Anglikom. Poddanie się *Bonapartego* przypisać jedynie należy czuyności Anglików. Lecz co pocniemy z *Bonapartym*, pyta się jedna z gazet tutejszych? Żaden Brytański Oficer niemógł mu uczynić iakiegokolwiek przyrzeczenia względem jego przyszłego losu, a to, co Kapitan *Maitland* podług Gazety Francyi miał oświadczyć, nie może być zaręczone. Delikatne jest położenie, w którym się z tej strony znajdujemy, i gabinet Brytański nigdy nie był tak osobliwszym zajęty przedmiotem. Odezwa z dnia 6. Marca ogłosił *Ludwik XVIII. Bonapartego* za zdrajcę i buntownika, i rozkazał, ażeby iako taki był sądzonym. Między sprzyjawnionemi rządami ma miejsce wzajemne wydawanie sobie zbrodniarzy, w celu sądzenia ich podług ustaw krajowych. Mamyż

wydać *Bonapartego*? Nieuczyniemy tego, skoro się poddał pod warunkiem zachowania mu życia, a nawet i w ten czas, gdy się warunkowo Brytański poruczył wspaniałomyślności. A lubo zaś niemożemy zwalić nań ogromnej kary, na którą już tylekroć i z tyłu miar zasłużył, to iednakże odpowiedzialni iesteśmy zań całemu światu, i człowiek ten w tak ściśłym trzymany być musi więzieniu, iżby niepotrafił więcej zawichrzać spokoyności świata i rozpościerać nieszczęścia i zniszczenia; słowem, w takim znajdować się powinien stanie, iżby na zawsze za politycznie umarłego mógł być uważanym. Winszujemy *Europie* połowu, któryśmy zrobili, a *Europa* winna *Brytanii* wdzięczność, iż nareszcie dostała w swą moc kłóciela spokoyności, przeciw któremu z taką wytrwałością walczyła i nakoniec tak szczęśliwie go pokonała. *Anglia* pospołu z innymi Sprzymierzeńcami powróciła *Ludwika XVIII.* na tron Francuzki, a człowiek, który go sobie przyswajał, porucza się dziś wspaniałomyślności narodu, którego najbardziej nienawidził, którego chciał koniecznie pokonać, i którego nauczył się szacować. O iakaż sława i tryumf we wszystkich tych wypadkach dla *Brytanii*!

W dniu dzisiejszym odprawiła się wielka rada stanu.

Pan *Bryant*, członek domu handlowego takiegoż nazwiska, pierwszy tu przywiózł z Paryża wiadomość o poddaniu się *Bonapartego* Anglikom. Udzielił on ją zaraz rządowi. Wkrótce po nim przybiegł posłanik stanu *Courvoisier* z depeszami Lorda *Castlereagh*. Ogłoszono niezwłocznie przez nadzwyczajną gazetę dworską, co następuje: „Od Lorda *Castlereagh* nadeszła depesza następującej osnowy d. d. Paryż dnia 17. Lipca.

Po ukończeniu dzisiejszej moiej depeszy, odbieram od rządu Francuzkiego następujące oświadczenie:

„Mam zaszczyt uwiadomić JW. Pana, iż *Napoleon Bonaparte* przekonany o niepodobieństwie uścicia krążącym i strzegącym wybrzeżów morskich okrętom Angielskim, postanowił, udać się na okręt Angielski, *Bellerophon*, pod sprawą Kapitana *Maitland*.
(Podp.) *Xiążę Otranto*.

Jest mniemanie, że *Bonaparte* zaprowadzonym zostanie tymczasowo do *Edinburga*.

Dzienniki Angielskie wnoszą o to, ażeby hersztów i współników ostatniego spisku *Bonapartego*, który tylu Anglików i Sprzymierzonych życia pozbawił, skeniskowano dobra, a dochody z nich przeznaczono na pensye dla wdów po poległych sprzymierzonych Oficerach i żołnierzach.

Jozefa Bonapartego nie przyjął okręt *Bellerophon*. Musiał on w *Rochefort* pozostać.

Podług niektórych wiadomości, stanąć już miał *Bonaparte* w *Plymouth*.

Chęć się może marynarka nasza, że *Bonaparte*, przeciw któremu tak długą i uporczywą wiodła wojnę, wyrzuci się nakoniec zniewolonym, poruczyć się w jej ręce. Linijowy okręt *Bellerophon* ma 74 dział.

TRAKTAT DODATKOWY,

tyczący się miasta *Krakowa*, i jego okręgu i konstytucyi, między Dworami, Rosyjskim, Austryackim i Pruskim.

(Dalszy ciąg.)

Art. X. Wszystkie prawa, obligacye, korzyści i prerogatywy postanowione przez trzy wysokie Strony kontraktujące, w artykułach ściągających się do właścicieli różno-rządowych, amnestyi, wolności handlu i spławu, będą zastosowane do miasta wolnego *Krakowa* i jego okręgu.

Ułatwiając oraz opatrzenie miasta i okręgu *Krakowa*, trzy wysokie dwory umówiły się dozwolić wolnego wyprowadzenia i przewożenia do okręgu miasta *Krakowa* drzewa opałowego, węgla, i wszelkich innych artykułów do konsumpcyi pierwszej potrzeby.

Art. XI. Kommissya oddzielna, postanowi w dobrach duchownych i narodowych prawa własności i powinności włościan, w sposób najstosowniejszy do podniesienia i ulpszenia ich bytu.

Art. XII. Przywileje poczt zachowują się dla miasta wolnego *Krakowa* i jego okręgu. Wolno jednak będzie każdemu z trzech dworów, ustanowić podług woli swej, albo własne biuro pocztowe w *Krakowie*, dla przesyłania odchodzących lub przychodzących ekspedycji z ich kraju, albo też dodać tylko biuro pocztu Krakowskich Sekretarza do dozoru w tej mierze. Co się tyczy kosztów ekspedycji od listów przechodzących, lub portorium od listów wewnątrz okręgu idących, przedmiot ten urządzony będzie podług przepisów postanowionych wspólnie przez Kommissyą w artykule 7mym wzmiankowaną.

Art. XIII. To wszystko, co w mieście wolnem *Krakowie* i jego okręgu było własnością narodową Xięstwa Warszawskiego, należyć będzie na przyszłość do tegoż miasta. Takowe własności stanowiąć będą jedno ze źródeł finansowych, i ich dochody użyte zostaną na utrzymanie Akademii, innych naukowych instytutów, a szczególnie na udoskonalenie środków wychowania publicznego. Dochody z rogatek i mostów, z natury rzeczy, przeznaczone będą na utrzymywanie mostów i dróg publicznych, tak w mieście wolnem *Krakowie*, jako i jego okręgu. Administracya stanie się odpowiedzialną za tę część służby publicznej, tyle do komunikacyi i handlu potrzebnej.

Art. XIV. Gdy dochody miasta wolnego *Krakowa*, w ten sposób są urządzone, iż pozostałość od kosztów Administracyi przeznaczona jest na przedmioty w artykule poprzedzającym wskazane, przeto miasto *Kraków* nie będzie obowiązane przykładac się do optacania długów Xięstwa Warszawskiego i nawzajem nie będzie też należyć do zwrotów, jakieby temuż Xięstwu Warszawskiemu przypadać mogły. Wolno jednak będzie mieszkańcom *Krakowa* likwidować swoje szczególne pretensye przed Kommissyą do uregulowania rachunków wyznaczoną.

Art. XV. Zatwierdzają się przywileje Akademii Krakowskiej, własność zabudowań i biblioteki do niej należących, jako też funduszów w dobrach lub kapitałach hipotecznych

posiadanych. Dozwolono będzie mieszkańcom ościennych prowincji Polskich, udawadzać się na nauki do teyże Akademii, skoro ta stanie na stopniu rozwinięcia stosownym do życia każdego z trzech wysokich dworów.

Art. XVI. Biskupstwo Krakowskie, i Kapituła tego wolnego miasta, równie i całe Duchowieństwo świeckie i zakonne, utrzymane będzie. Fundusze, dotacje, posiadłości nieruchomości, dochody, i pobory ich własność stanowiące, zachowane zostaną. Wolno jednak będzie Senatowi, proponować na zgromadzeniach Grudniowych inny sposób reparycyi dochodów, gdyby dowiedzionem zostało, iż terazniejszy ich użytek nie był stosowny do celu fundatorów, szczególnież we względzie oświecenia publicznego, i nieszczęśliwego stanu niższego Duchowieństwa. Każda podobna zmiana podlegać będzie tym samym formalnościom, jak przyjęcie prawa Stanu.

Art. XVII. Gdy Jurydykcyja Duchowna Biskupstwa Krakowskiego, nie może się rozciągać na kraje Austryackie i Pruskie, mianowanie więc Biskupa Krakowskiego, zachowane jest bezpośrednio N. Cesarzowi wszech Rosyi, który na ten raz Biskupa podług wyboru swego mianować będzie. Na przyszłość zaś, Kapituła i Senat, będą mieli prawo podawania każdy po dwóch Kandydatów, z których N. Cesarz Rosyi nowego Biskupa wybierze.

Art. XVIII. Jeden exemplarz artykułów wzwyż wspomnionych, iako i konstytucyi, która składa część ich przednieyszą, złożony będzie uroczyscie w archiwach miasta Krakowa, przez Kommissyą wspólną w artykule 7. oznaczoną, iako wieczno trwały dowód wspaniałych zasad przez trzy wysokie Mocarstwa dla dobra wolnego miasta Krakowa i jego okręgu przyjętych.

Art. XIX. Niniejszy traktat ratyfikowany będzie i ratyfikacye onego zamienione zostaną w przeciągu dni sześciu.

W dowód czego Pełnomocnicy wspólni tenże traktat przy wyciśnieniu herbowych pieczęci podpisali.

Działo się w Wiedniu dnia 21. Kwietnia (3. Maia) 1815.

(L.S.) Hrabia Rosumowski.

(L.S.) Xiążę Meternich.

(L.S.) Xiążę Hardenberg.

W skutku czego, po dokładnem rotrząśnieniu tego traktatu, i konstytucyi wzmiankowa-

ney w artykule siódmym, uznaliśmy go za dobry, potwierdzili, i ratyfikowali. Jakoż go za taki uznaliśmy, potwierdzamy, i ratyfikujemy w całej jego osnowie, zapewniając naszym słowem Cesarzkim, za nas i naszych następców, iż to wszystko, co jest wzmiankowanym traktatem i konstytucyą w artykule 7ym wzmiankowaną objęte, będzie nicodownie zachowaniem i skutecznieniem. A dla lepszej wiary, ninieyszą ratyfikacyą Cesarzką, własną ręką podpisaliśmy, i naszą pieczęć Cesarzką przyłożyć rozkazaliśmy.

Działo się w Wiedniu dnia 27. Kwietnia roku pańskiego 1815. a panowania naszego 15. roku.

(L.S.) ALEXANDER.

(L.S.) Sekretarz Stanu

Hrabia Nesselrode.

(Konstytucya wolnego miasta Krakowa umieszczoną będzie następnie.)

Zaszczyceni łaskawym listem Najjaśniejszego Pana, Deputowani Departamentu Bydgoskiego mają honor komunikować tenże w kopii Obywatelom i Mieszkańcom Departamentu wyżey wspomnionego iako nowy dowód łaskawie przyjętych oświadczeń, których mieli honor być świadkami przed Tronem niżej podpisani.

Poznań dnia 4. Sierpnia 1815.

Pławnicki. Heliodor Hr. Skorzewski.

List Najjaśniejszego Pana do Deputowanych Departamentu Bydgoskiego.

Ich schätze die Gesinnungen, welche Sie als Deputirte des Bromberger Departements in Ihrer Eingabe vom 19ten v. M. an den Tag gelegt haben, nach ihrem ganzen Werthe, und hoffe durch dieselben das Wohl der Provinz fortdauernd verbürgt, und Meine Wünsche erfüllt zu sehen, welche nur in dem Glücke Meiner Unterthanen Befriedigung finden. Paris den 15. July 1815.

FRIEDRICH WILHELM.

— Poznań dnia 5. Sierpnia. —

Dziś w Sobotę drugi koncert J.P. *Bernarda Romberga*, złożony z następujących szczegółów:

- 1) Symfonia Beethovena;
- 2) Koncert Military na Basytli, ułożony i grany przez *Bernarda Romberga*;
- 3) Tróyspiew Elsnera z opery: „Mieszkańcy wyspy Kamkatal“;
- 4) Waryacje ze śpiewów narodowych Szwedzkiej, ułożone i grane przez *Bernarda Romberga*;
- 5) Sześciospiew Wintera z opery: „Przerwana ofiara“;
- 6) Na konkluzję: Nowy Polonez na Basytli, ułożony i grany przez *Bernarda Romberga*.

Doniesienie o śmierci.

Dnia 1. m. b. z południa o wpół do 2giej przemieściła się na lepszy żywot moja kochana żona *Anna Franciszka* z domu *Veite*, chorując na suchoty, przeżywszy lat 23 i 5 miesięcy. Głębokim przejętym smutkiem, donoszę moim krewnym i przyjaciółom o tej nieodwetowanej dla mnie stracie, upraszając, ażeby mojego niewypowiedzianego żalu okazami kondolencyi niepomnażali. Poznań dnia 5. Sierpnia 1815.

D. G. Baarth.

Doniesienie. Świeżey dobrej dubeltowey winiowey wódki, kwarta po 10 dgr., świeżego przedniego malinowego likieru, kwarta po 24 dgr., podobnie przedniego likieru cynamonowego, kwarta po 18 dgr. i likieru syleryinego, kwarta po 18 dgr.; każdego czasu dostać można w wielkich i małych ilościach na ulicy Dominikańskiej Nro. 371. u

D. G. Baarth.

Doniesienie. 95. sztuk próżnych beczek powiększay części nowych, mierzących 36 - 40 - 60 do 120 garncy, (nie dawno wypróżnione,) z których jedna część z żelaznemi obręczami, dostać można za pomierne ceny na ulicy Dominikańskiej Nro. 371.

Muzyka bez instrumentów.

Przybyła w tych dniach Kompania zaleca się Wysokiej Szlachcie i Szanowney Publicznosci muzyką bez instrumentów, naśladując Klarynety, Puzony, Fagoty i t. p., oraz mimiczném gestowaniem różnych oper. Gdy muzyka ta jeszcze tu nigdy niebyła słyszana, spodziewamy się przeto sprawić prawdziwą zabawę Sz. Publicznosci. Miejszkamy w oberży P. *Wolfa Jareckiego* na *Wilhelmowskiej* ulicy.

Uwiedomienie. Dwóch Professorów przy teyszém Lyceum Poznańskiem jest zamiarem uczynić spólnie przystługę dla znakomitszych obywatelów w przyjmowaniu ich synów pod dozór, na siół i stancyę, i oprócz lekcyi publicznych, do których będą obowiązani, prywatnie języków, rysunków i innych wiadomości naukę dawać. O warunkach umowy i ugody dowiedzieć się można u *X. Antoszewicza* Professora z polecenia od 1. Wrzesnia r. b.

Doniesienie. Rzadkiego gatunku Fortepian *Wiedeński* może być nabyty, u

J. Horn et Freudenreich.

Jonas Kayser z Berlina

zaleca się Szanowney Publicznosci rżnięciem kamieni i sztychowaniem herbów tak na mosiędzu, jako też na stali. Przyrzeka nayskorszą postugę w ciągu swego tu bawienia. Ma stancyę u *Koniuszego P. Lewina* na *Wilhelmowskiej* ulicy No. 239.

Uwiedomienie. Jeżeliby kto sobie życzył jeszcze w tym czasie na trzy lata wziąć dobra w posessyę, w Powiecie *Kunińskim* leżące, tedy niechay się zgłosi pod Rycerzem na *Wrocławskiej* ulicy Nro. 6., gdzie dalszą zasiągnie informacyę.

OBWIESCZENIE.

Niżej podpisany Dziedzic wsi *Woli Czewuiewskiej* z przyległościami podaie ninieyszém do wiadomości, że pod dniem 2gim Lipca r. b. został przewidzianym sposobem oszukany od *Ur. Andrzeja i Elżbiety Skarzyckich*, względem mniemanej nieważności testamentu i cessyi ś. p. *Bogusława Nowowiejskiego*, oycy swego. Ostrzegazatem całą Publicznosc, aby z rzeczonymi osobami w żadnych interesach, tyczących się dóbr powyżey wzmiankowanych, niewdawała się, tym wię-

cey gdy pod dałem 22. Lipca r. b. podał przed Ur. *Dobielińskim*, Notaryuszem, tu w *Poznaniu*, protestacyą, która w książ hypotecznych wciągnięta została.

Constantin v. Nowowiejski.

Kopia.

Działo się w *Poznaniu* dnia 17.
Czerwca 1815.

Na wezwanie *Michała Brzozowskiego*, dóbr *Czechowa* i *Jarząbkowa*, w Powiecie Gnieźnieńskim położonych, Dziedzica, tu w *Poznaniu* mieszkającego, przez wyrok Trybunału pod dniem 9. b. m. na illacyą wydany, do zapoznania wszystkich pretensyą iakową do *Józefa Wronskiego*, Pisarza Aktowego Powiatu Międzyrzeckiego, tak przez pisma publiczne iako też przez przybicie na drzwiach Sądowych upoważnienia mającego, od którego *Nepomucen Sobocki*, Patron Trybunału, w *Poznaniu* na Garbarach pod Nrem 392 mieszkający, stawać będzie.

Ja *Marcin Nowakowski*, Woźny przy Trybunale Cywilnym Departamentu Poznańskiego, I. Instancyi, immatrykulowany dnia 1. Sierpnia 1812 r., w *Poznaniu* na ulicy Wodney pod Nrem 168 mieszkający, zapozwałem wszystkich, którzyby mieli iakową pretensyą z urzędowania do *Józefa Wronskiego*, Pisarza Aktowego Powiatu Międzyrzeckiego, szczególnież z lat, na które kaucya przez powoda zeznana, rozciąga się, to jest: od dnia 31. Sierpnia 1808. do 31. Sierpnia 1811., aby się stawili na audyencyi Trybunału naydalej we trzy miesiące od ogłoszenia przez pisma publiczne niniejszego pozwu rachując, tu w *Poznaniu* w miejscu zwyczajnem posiedzeń Sądowych odbywającej się, dowody, iakieby mieli na poparcie pretensyi swojej do *Józefa Wronskiego*, Pisarza, z urzędowania pochodzący, szczególnież z lat, na które kaucya ręczona była, to jest: od 31. Sierpnia r. 1808 do 31. Sierpnia roku 1811., rozciągającej się, komunikowali, Patrona ustanowili, oppozycyą stosownie

do prawa i do reskryptu Ministra Sprawiedliwości w *Warszawie* dnia 26. Lipca r. 1812. wydanego przeciw wymazaniu kaucyi na d. 31. Sierpnia r. 1808. przez powoda za *Józefa Wronskiego*, Pisarza Aktowego Powiatu Międzyrzeckiego, przed Urzędem Pisarstwa Aktowego Powiatu Gnieźnieńskiego, Ur. *Orzowskim*, urzędownie zeznany, w księgi hypoteczne dóbr *Jarząbkowa* i *Czechowa* wciągnięney, zanieśli, inaczej gdy tego nieuczynią w przeciągu 3ch miesięcy, powód sądzić będzie, iż nikt do tegoż *Józefa Wronskiego*, Pisarza, z urzędowania żadney pretensyi niema i stosownie do reskryptu Ministra Sprawiedliwości wyżej z daty wyrażonego, oraz wyroku Trybunału pod dniem 9. Czerwca r. b. zapadłego, sprawę tę sposobem illacyi na audyencyi Trybunału wniesie i znieśienia kaucyi pod dniem 31. Sierpnia roku 1808. za *Józefa Wronskiego*, Pisarza, urzędownie zeznany, oraz wymazania iey z ksiąg hypotecznych dóbr *Jarząbkowa* i *Czechowa*, zaocznie dopraszać się będzie.

Kopią niniejszego pozwu przybiłem na drzwi Prześw. Trybunału Cywilnego Departamentu Poznańskiego, tudzież kopią na drzwi Sądu Pokoju Powiatu Poznańskiego. Co urzędownie zaświadczam

Poznań (podp.) *M. Nowakowski*,
d. 19. Czerwca 1815 r. Woźny T. C. D. P.

Zatrzymany koń. Dnia 27. Lipca zatrzymano podeyżanego parobka z koniem w kolonii *Dębno*, który zaraz uszedł zostawiwszy konia. Podać się to do publiczney wiadomości z oświadczeniem, że jeżeli komu konia ukradziono, i do konia zatrzymanego prawo własności udowodnić potrafi, tenże wydany mu zostanie za zwrotem kosztów, a to w przeciągu 4ch tygodni od dnia dzisiejszego. Zgłosić się należy do Urzędu Ekonomicznego w *Sieraszewie*. Po upłynieniu tego czasu postąpiono sobie będzie z koniem podług woli prawa.

Ze Srody dnia 25. Lipca.

Przenileść niemożna. — Dzień dzisiejszy uświęcony uroczystym festynem zawieszenia na domu Sądowym w *Srodzie* orła, wylał na ziemianów potok prawdziwego ukontentowania i najsłodszej uczucia radości. — Dzień ten wieczną będzie pamiątką. — Podśudek Powiatu Środzkiego, odebrawszy nadbnu 23. Lipca b. r. od W. *Stossa*, Zastępcy Konsyliarza, odczwę z dnia 19. m. i r. tychże w przedmiocie odebrania orła, natychmiast na obchód uroczysty dzień 25. Lipca b. r. wyznaczył, i Obywateli z całego Powiatu zaprosił. — Ryknęły w dniu tym moździerze; odgłos ich zwiastował ludowi to święto. — Obywatela ziechali się. — Podśudek gospodarz w Izbie poiednawczej gości przyjmował uprzejmie; z temi udał się do Biora W. Zastępcy Lantrata. — Przedstawił dwóch Pisarzy do niesienia orła. — Rada miasta z Burmistrzem, cechy z rozwiniętymi chorągwiami biłąc w kołły stała uszykowana w rzędy. — Za oddaniem orła, obywatela wzięli pomiędzy siebie tegoż. — Szła processya przed dom sądowy. — Nieustannie huczały moździerze. — Przed domem Sądowym stanawszy, zabrał głos Podśudek, który poniżej umieszcza się. Na tablicy niebiesko malowanej orzeł został przybitym i na domie Sądowym zawieszonym. — Podśudek zaprosił gości na obiad, także Burmistrza i Radnych miasta do Izby Wydziału Spornego, gdzie stały stoły na kilkadziesiąt osób nakryte. — Podczas obiadu podniósłszy Podśudek wielki starożytny kielich, przemówił do gości: „Kielich wielki, bo Wielkiego Monarchy wypijemy zdrowie.“ Wniezione były toasty:

1. Nayaśniejszego Króla Pruskiego, Xiążęcia Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.
2. JO. Xięcia *Radziwiłła*, Namiestnika.
3. JW. Naczelnego Prezesa *Zerboniego di Sposetti*.
4. JW. Vice-Prezesa *Schönermark*.
5. Woyska Pruskiego pod dowództwem JO. Xięcia *Blichera* i t. d.

Wystrzały nieustanne z moździerzy ludu otaczającego dom Sądowy powtarzały okrzyki Wiwat; w środku tej prawdziwej, pociechy przyniesiono w krześle W. *Józefa Zabłockiego*, Podczasnego Poznańskiego, JW. Prefektowej Poznańskiej oycy naysędziwszego obywatela w Powiecie, paralizmem, wiekiem, posługami dla oyczyzny osłabionego męża. Podśudek tak znakomitego gościa uprzejmości sercem przyjął. Goście witali Go z uczuciem serca. Ten szanowny starzec przeproszał gospodarza i gości, że zapóźno przybył. Łzy w oczach Jego wyrzane rozrzewniły wszystkich. Były to oznaki braterskiej miłości obywateli. — Podśudek gościowi spełnione zdrowia oświadczył. Ten prosił o kielichy, ale gospodarz szanując znakomitego Pana zdrowie, podał Mu małe kielichy. Gość uniesiony uczuciem radości krzepił koniecznie swe siły, aby mógł stojący powyższe zdrowia spełnić. Podniesiono Go; z uczuciem zatem dopełnić powinności dobrze myślącego obywatela. — Obiad ciągnął się do godziny siódmej. — W ten czas gdy Niebo swe ukryło światło, został dom Sądowy oświecony, a orzeł oliwnemi lampami okryty. Oświecenie domu tego, i stancyi Podśudka, Biora Konsyliarza, było hasłem dla dobrych mieszkańców miasta, którzy swe demy oświecili. — Od początku aż do końca szedł ogień nieustanny z moździerzy, a ziemianie z ludem wykrzykiwali: Wiwat! Niech żyje Król Pruski, Xiążę W. Xięstwa Poznańskiego, Pan nasz Miłościwy! — Przykład do naśladowania. —

Ten to Podśudek weteran Jurysta, który posiada serca i zaufanie nieledwie wszystkich Obywateli w Departamencie Poznańskim, mało jest który Powiat, aby on w nim upoważniony Kommissoryum Trybunału Cywilnego niepracował, — który w ciągu swego urzędowania mnogą liczbę pracując w obydwu Wydziałach ugodził spraw, który będąc na wsi spalonym, wyprawiając swym kosztem ten festyn, Urzędnika powinności dopełnił.

M O W A

Józefa Bąkowskiego, Podsejdy Powiatu Środzkiego, przy zawieszeniu orła na dom Sądowy w Środzie dnia 25. Lipca b. r. miana.

JJ. WW. PP. na dzisiejszy uroczysty festyn zawieszenia na domu Sądowym przystanego orła zaproszeni Obywatele!

Pierwszy może Podsejda w osnowie do Was Obywatele przemawiam następney:

„Witamy orła iako znamieny zaszczyt odwieczny narodów. Witamy uprzejmości sercem, dla tego, iż ten orła Polski na swych mieści piersiach, tego, który chorągwie zwycięztw w odległych zatykał krainach. — Witamy orła tego, iako pomnik Xięstwu Poznańskiemu od Panów Europy nadany. Widok tego, będzie nam przypominał koleie Europejskich wydarzeń.

„W tym położeniu z wyższego kierunku przeznaczeń, nasze uspakałamy umysły. — Rząd, pod który znowu przechodzimy, jest Rządem doskonałym, sprawiedliwym, mądrym; pod nim to prowincye, wsie, miasta, napływem bogactw kwitnąc, w to wszystko co tylko świat udzielać może obfitują. — Prowincye, w których żyjemy, i czas upływający, czyż nie są tego niezaprzeczoną dowodem? — Filary na których się Monarchie świata wspierają; Monarchii Pruskiej są te: Sprawiedliwość, szacunek dla religii, zachowanie najsławniejszych praw ucywilizowanych narodów. Nikt bowiem bezkarnie nie może tego drugiemu czynić, coby jemu samemu niemiłym było. Nikt prawem nieprzekonany o zbrodni, uwięzionym być nie może. Własność każdego mieszkańca jest świętą nietykalnością; wszyscy oney bez obawy, bezpiecznie, spokojnie, używać mogą. Czyż to nie są pierwszych towarzystw ludów najsławniejsze prawa i zasady? Czyż te niestanowią zupełney szczęśliwości na świecie człowieka?

„Najjaśniejszy Król Pruski, Xiążę Poznański, Pan nasz Miłościwy, przez

swoie najsławniejsze postanowienia przekonywa nas istotnie, że i Polaków pragnie być Ojcem. — Zostawił ziemianów Xięstwa przy narodowości. — Posiadanie honorów i dostoięstw nietylko w Xięstwie, ale i w całym swoim kraju swym Patentem zapewnił. — Zesłał nam swego Namiestnika, JO. Xiążęcia *Radziwiłła*, Potomka Królów Polskich, przez trzy wieki nam szczęśliwie panujących, który wśród nas zamieszkiwać będzie. — Kto zna Najsławniejszego Starożytnego w Polsce *Radziwiłła* domu dla oyczyzny, dla swych rodaków czynione posługi, a JO. Xiążęcia Namiestnika osobiste, moralne, dla nieszczęśliwych braci naszych pełne wspaniałej ludzkości czyny, wielkim tylko ludziom iakim jest JO. Xiążę w właściwe cnoty, pod Tego Wielkiego męża styrem spodziewać się winien, a z nim wszyscy ziemianie Xięstwa wszelkiey ustalenia pomyślności.

„Wybór JW. *Zerboniego di Sposetti*, współobywatela naszego, na Naczelnego Prezesa Xięstwa, o iak wielkie czyni nam nadzieie! oto Ten znakomity mąż dnie i noce łącznie z JW. Wice Prezesem *Schönermark*, iedynie na to łoży, aby sądownictwo, administracyą w Xięstwie, do zupełnego doskonałości doprowadził stopnia. — Wybozem Sędziów, Urzędników, chce, aby taki ruch miało Sądownictwo, żeby udający się do tego spieszną a nie kosztowną mieli sprawiedliwość. Administracya, aby każdemu z ziemianów była miłą i szanowną Magistraturą. — Wszystkie JW. Naczelnego Xięstwa Prezesa rozporządzenia dotąd wiadome, do wielkiego, a dla nas najsławniejszego, dążą celu.

„W obchodzie tej uroczystości śmiało prawdę powiemy, iż Najjaśniejszy Król Pruski, Xiążę Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, Pan nasz Miłościwy, tego dokazać usiłuje, abyśmy pod Jego berłem byli zupełnie szczęśliwymi.

Niech żyje Najjaśniejszy Król Pruski, Xiążę Wielkiego Xięstwa Poznańskiego Pan nasz Miłościwy! Viva!